

Riksdagen  
Uppteckningar  
vid EU-nämndens sammanträden  
2020/21:10

Fredagen den 16 oktober

---

**§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans**

Anf. 1 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Kan vi medge deltagande på distans? Jag finner att frågan är med ja besvarad.

## § 2 Miljö

Miljö- och klimatminister Isabella Lövin (deltar via Skype)

Återrapport från videomöte den 23 juni 2020

Återrapport från informellt videomöte den 13–14 juli 2020

Återrapport från informellt ministermöte den 30 september–  
1 oktober 2020

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för  
miljö den 23 oktober 2020

Anf. 2 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Välkommen, miljö- och klimatministern! Vi börjar med återrapporter. Har du något att tillägga där?

Anf. 3 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

EU-nämnden har fått en skriftlig rapport. Jag har ingenting att tillägga.

Anf. 4 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporterna till handlingarna.

Vi går över till dagordningspunkt 3, Förordningen om en europeisk klimatlag. Det har varit en spännande vecka. Den är speciell eftersom vi har samma frågor på både Europeiska rådet och miljørådet. Därför har det funnits en del frågor kring siffrorna – vad det är som gäller och hur det hela fungerar.

Jag ställde frågan till kansliet i går för att få en liten bakgrund. Vid Europeiska rådets möten enas stats- och regeringscheferna ofta om slutsatser, som alla vi som är med vet. Detta visar en stark politisk inriktning. För att slutsatserna ska kunna antas krävs att samtliga stats- och regeringschefer accepterar texten, det vill säga de antas med enhällighet. Det gäller till exempel de slutsatser som diskuterades i EU-nämnden i onsdags.

När det gäller antagandet av till exempel förordningsförslaget om en EU-klimatlag, som vi ska diskutera här nu, krävs enligt artikel 192.1, som är den rättsliga grunden för miljölagstiftningen i EU-fördraget, att rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet. Kvalificerad majoritet gäller för all miljölagstiftning.

Det var en liten bakgrund. Eftersom vi har de två ärendena under samma vecka kan det vara bra att ha detta med sig. Vanligtvis hade det varit betydligt längre emellan, men nu hamnade de under samma vecka.

Anf. 5 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

God morgon till EU-nämnden i dessa speciella tider! Det är inte varje gång man har EU-nämnd från sitt arbetsrum hemma, men nu är det coronatider och då får man laga efter läglighet.

Det tyska ordförandeskapet har föreslagit att miljørådet eventuellt ska anta en inriktning om EU:s klimatlag. Anledningen till att det fortfarande är oklart om rådet kan anta en allmän inriktning är att ordförandeskapet vill invänta Europeiska rådets behandling av EU:s 2030-mål, som sker nu i dagarna.

Sverige har fått gehör för flera frågor om i behandlingen. Det handlar exempelvis om att lagen ska fastslå en process för att anta ett delmål till

2040 inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Det kritiserade förslaget om att anta en utsläppsbanan genom delegerade akter har slogs.

Ett par viktiga frågor som är av central vikt för att få till stånd en ambitiös klimatlag är fortfarande utestående. Sverige har under lång tid drivit att målet om klimatneutralitet till 2050 ska gälla på medlemsstatsnivå och inte endast för EU som helhet. På så sätt säkerställer vi dels att EU som helhet når klimatneutralitet till 2050 samtidigt som vi undviker att vissa medlemsstater blir inlåsta i fossilberoende, dels att vi alla bidrar till omställningen. Denna ståndpunkt har inte fått gehör hos ordförandeskapet.

EU:s klimatarbete bör heller inte stanna av vid 2050. Därför driver Sverige på för att EU efter 2050 ska ha negativa utsläpp i linje med Parisavtalet. För att nå klimatneutralitet senast 2050 och negativa utsläpp därefter kommer perioden fram till 2030 att vara avgörande. Ju färre åtgärder som EU vidtar för att minska utsläppen under de kommande tio åren, desto brantare blir utsläppsbanan och desto mer utmanande kommer omställningen att bli efter 2030.

Ett skärpt 2030-mål ska skrivas in i klimatlagen. Det pågår en intensiv debatt om hur högt målet ska sättas och vilka beräkningsmetoder ett sådant mål ska baseras på. Sveriges position har hela tiden varit ett golv, det vill säga vi har drivit på för minst -55 procent, alltså 55 procents utsläppsminskningar. Regeringen anser att det är mycket positivt att flera röster, bland andra EU-parlamentet och våra nordiska grannländer, nu driver på för att öka EU:s klimatambition ytterligare.

Sverige ska fortsätta att vara ledande i att driva på för en ambitiös klimatpolitik på EU-nivå. Regeringen anser att EU:s mål för minskningar av växthusgasutsläpp till 2030 ska vara i linje med Parisavtalets en-och-en-halv-gradsmål och därför ska skärpas till minst -60 procent, med sikte mot -65 procent jämfört med 1990 års nivåer.

Det är samtidigt avgörande att EU inte antar ett 2030-mål som understiger minst -55 procent. Regeringen anser att samarbetet med likasinnade medlemsstater är en avgörande komponent för att säkerställa detta och avser därför att, när så är motiverat, fortsätta att driva en gemensam linje med grupper av likasinnade medlemsstater, framför allt i förhandlingarna i Europeiska rådet.

Inför det pågående mötet i Europeiska rådet, där frågan om ett skärpt 2030-mål diskuteras, redogjorde statsministern i denna nämnd för just dessa förhandlingsstrategiska överväganden. Det finns alltså ingen motsättning mellan det mandat som statsministern sökte inför Europeiska rådet och den ståndpunkt som regeringen nu förankrar hos riksdagen inför miljørådet.

Europeiska rådet fattar beslut med enhällighet och ger endast politisk vägledning. På så sätt är det viktigt att Europeiska rådet fattar ett beslut om ett ambitionsgolv som inte understiger -55 procent. Miljørådet är däremot ett lagstiftande organ där beslut fattas med kvalificerad majoritet. Det är alltså miljørådet som tillsammans med Europaparlamentet i en medbestämmandeprocédur förhandlar fram EU:s klimatlag. Där finns andra möjligheter att driva på och få gehör för ytterligare ambitionshöjning.

Ett skärpt 2030-mål bör antas i tid så att EU kan lämna in ett uppdaterat NDC under Parisavtalet före årets slut.

Vad gäller framtida översyner av klimatlagen anser regeringen att den bör följa Parisavtalets princip om ökade ambitioner över tid. Den föreslagna översynsklausulen bör därför bara kunna innebära att klimatlagen skärps i syfte att nå det långsiktiga målet om klimatneutralitet till 2050.

Anf. 6 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Vi hade en lång diskussion om detta i går i utskottet, men det är ändå viktigt att återupprepa något av det som sas där och vår position i dag från Moderaternas sida.

För Moderaterna är det oerhört viktigt att EU visar ledarskap i klimatfrågan och agerar som ett föredöme för andra länder. En viktig del i detta är att få på plats en europeisk klimatlag och höja EU:s klimatambitioner så att EU blir klimatneutralt senast 2050. Moderaterna anser, precis som regeringen, att målet att bli klimatneutralt senast 2050 ska gälla både EU som helhet och varje enskilt medlemsland.

Regeringen och Moderaterna har under lång tid arbetat för ett skärpt 2030-mål och att detta ska skrivas in i klimatlagen. Vi har gemensamt drivit att dagens mål att minska utsläppen med 40 procent till 2030 ska ersättas med ett mer ambitiöst mål, nämligen att minska utsläppen med minst 55 procent till 2030. Frågan har berörts, och angående detta var statsminister Stefan Löfven i EU-nämnden så sent som i onsdags och bad om riksdagens stöd för regeringens linje att minska utsläppen i EU med minst 55 procent. Statsministern motiverade regeringens linje med att det är det enda realistiska om det ska vara möjligt att nå en överenskommelse med EU:s 26 andra medlemsländer – länder som i många fall inte har kommit lika långt i omställningen som Sverige.

Jag vill vara tydlig med att Moderaterna gärna hade sett högre ambitioner än 55 procent till 2030. Nu står Sverige bakom det nationella klimatmålet att minska utsläppen med betydligt mer än så till 2030. Alternativet i EU, vilket statsministern var väldigt tydlig med i EU-nämnden i onsdags, är inte att minska utsläppen med 55, 60 eller 65 procent, utan alternativet är att minska utsläppen med 55 procent eller inte nå en uppgörelse alls. Detta var statsministerns ord. Många av EU:s 27 medlemsländer har som sagt inte kommit lika långt som Sverige. Om EU:s medlemsländer inte når en uppgörelse ligger ambitionsnivån kvar på samma nivå som i dag, var Stefan Löfvens budskap.

Stefan Löfven har också undertecknat ett brev med regeringskollegor från flera andra medlemsstater till förmån för ett beslut om just minst 55 procent. Det är också denna linje som statsministern och miljöministern konsekvent har sökt stöd för här inne, fram till nu. Vi ser att övriga medlemsstater, som till en början stod långt ifrån oss, börjar visa acceptans för målet minst 55 procent. Det är alltså inte så att uppfattningen har varit att denna formulering betyder att målet lika gärna kan vara högre utan att det ska vara formulerat som just minst 55.

Vi menar helt enkelt att det inte är ansvarsfullt att komma med nya bud nu när förhandlingarna börjar närma sig. Vi tror att den sifferbingo som regeringen ägnar sig åt inför miljørådet riskerar att undergräva en uppgörelse i EU. Jag vill få det fört till protokollet att jag tycker att det är märkligt att regeringen ber om två olika mandat inom loppet av några timmar. Man kan absolut hänvisa till att det är olika råd, men det är ändå

bra att Sverige driver en gemensam linje. Det stämmer att det krävs enhällighet på det ena rådet och kvalificerad majoritet på det andra, men om det ska ha någon betydelse kan jag bara tolka det som att regeringen avser att strunta i att nå enighet och i stället anta målet med bara kvalificerad majoritet. Annars är det ju oväsentligt att man har olika krav på beslut i de olika råden.

Därför står Moderaterna även i fortsättningen bakom den linje om 55 procents minskning av utsläppen till 2030 som statsminister Stefan Löfven och regeringen konsekvent har drivit på och sökt stöd för också på onsdagens EU-nämnd.

Mot bakgrund av detta anmäler vi moderater en avvikande mening i den del om klimatlagen som rör EU:s 2030-mål.

Anf. 7 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Jag kan skriva under på väldigt mycket av det som Jessica Rosencrantz sa, nämligen att det är en märklig hantering när vi inom loppet av några timmar får den här sifferbingon. Vi måste faktiskt få ett klart besked. Regeringen måste sätta ned foten. Vilket mandat är det man söker?

Sverige ska gå före. EU ska vara ett föredöme, och vi måste få med oss så många som möjligt. Därmed måste vi få en omställning som även är socialt och ekonomiskt hållbar. När vi ser att vi har möjlighet att få en enighet kring -55 procent tycker Kristdemokraterna att det är det vi ska köra vidare på. Skulle vi sedan komma längre är det glädjande, men vi måste hitta en enighet där vi får med oss folk, och då ser vi att -55 är det som gäller.

Det är även där vi har forskningsunderlag och konsekvensbeskrivningar. Timmermans har uttryckt att det är -55 som man i dagsläget klarar av. Även Ursula von der Leyen har kommit med det här. Därför anser vi att det är dessa -55 som vi ska stå fast vid nu.

Om beslutet i EU-nämnden skulle bli annorlunda i den del som gäller just målet kring 2030 vill därför även vi anmäla en avvikande mening.

Anf. 8 MARTIN KINNUNEN (SD):

Även vi har en avvikande ståndpunkt som vi aviserade på miljö- och jordbruksutskottets möte i går, och det handlar just också om den del av klimatlagen som rör 2030-målet. Vi är tveksamma till att i det här läget över huvud taget höja till 55 procent. Att i det läget avisera ambitioner än det liggande förslaget från kommissionen tycker inte vi är lämpligt.

Vi vill också anmäla en avvikande mening som rör just regeringens ståndpunkt att man ska försöka att höja ambitionsnivån i förhållande till kommissionens förslag.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet har som långsiktigt mål att vi vill ha nollutsläpp i EU 2040, inte 2050 som är den svenska positionen. Vi har också en högre målsättning för delmålet 2030, nämligen att man minskar utsläppet med 70 procent.

Vi tycker dock att den svenska positionen är ett steg framåt. Det jag säger nu är därför ingen avvikande mening utan ett medskick till den svenska regeringen om att fortlöpande höja våra ambitioner. Jag tycker

också att jag hör en anda hos miljö- och klimatministern att det finns möjlighet att höja ambitionen.

Jag har en konkret fråga gällande den svenska positionen och hur vi ser på köp av utsläppskrediter och kolsänkor. Är det en del av den svenska målsättningen, eller är det som EU-parlamentet landade på, alltså utan krediter och kolsänkor? Jag hoppas det.

Anf. 10 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag vill naturligtvis lämna stöd för regeringens ståndpunkt men också kommentera några saker. Det är uppenbart att jag tycker att vi bör ha en debattnivå i EU-parlamentet som är något högre än begrepp som ”sifferbingo”. Vi har ändå sett att EU-parlamentet har tagit nya beslut de senaste veckorna, och det är viktigt att ha en politik som faktiskt strävar mot genomförande av Parisavtalet.

Jag noterar också att Kristdemokraterna lyfter fram att man vill att politiken ska vara förenlig med en socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Det är Sveriges absoluta ambition att arbeta för detta: både för klimatet och för välfärd samt social och ekonomisk hållbarhet. Det är ju grunden för vår egen politik.

Man ska dock komma ihåg att om man ställer ekonomi mot klimat eller social hållbarhet mot klimat på det sätt som Kristdemokraterna gör glömmer man bort att det kommer en tid även efter 2030. Med tanke på att utsläppskurvan efter 2030 måste bli oerhört mycket brantare kan ju risken i så fall vara stor att det uppstår både ekonomiska och sociala kriser i det läget.

Jag skulle därför vilja vädja till Kristdemokraterna att höja blicken och titta också efter 2030, när de nu fattar så här avgörande beslut som vi gör här i dag.

Vi stöder alltså regeringens politik.

Anf. 11 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Vi ska bara ta en minut och byta en del av utrustningen så att vi får bättre ljud här i Skandiasalen. Försvinn alltså inte i väg någonstans; vi är snart tillbaka!

Anf. 12 MARIA GARDFJELL (MP):

Utmärkt – då hinner kanske Isabella Lövin komma in igen.

Anf. 13 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Vi avvaktar tills ministern är tillbaka på tråden.

Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Nu har ni en något teknikstressad miljöministern på tråden igen. Jag ber om ursäkt för det som hände. Jag blev utkastad, men nu är jag här.

Anf. 15 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Hur långt hörde du innan du blev utkastad? Vi går tillbaka så att eventuella frågor kommer dig till del.

Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):  
Jag hörde inledningen av Jens Holms inlägg.

2020/21:10  
15 oktober

Anf. 17 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:  
Då ber vi Jens Holm upprepa sina frågeställningar på slutet.

Anf. 18 JENS HOLM (V):

Jag konstaterade ju att vi egentligen har högre målsättningar än den svenska positionen, men vi tycker ändå att det här är ett steg framåt. Det är alltså ingenting som vi invänder emot.

Min fråga var om den svenska positionen är en målsättning utan att man tillgodoräknar sig kolsänkor och utsläppskrediter i andra länder. Så har EU-parlamentet landat, det vill säga att de inte tillgodoräknar sig sådant. Det skulle jag vilja ha svar på.

Anf. 19 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag vill bara påpeka och betona det som Isabella Lövin sa, nämligen att om man inte skyndar på utvecklingen och verkligen höjer ribban nu kan problemen med ekonomisk och social hållbarhet komma att bli större efter 2030. Jag förde detta resonemang med anledning av det som Kristdemokraterna tog upp.

Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (L):

Ordförande! Tack, miljöministern, för föredragningen!

Klimatfrågan är högprioriterad för Liberalerna. Vi noterar också med tanke på EU-parlamentets beslut att utvecklingen nu går väldigt fort. De nordiska länderna driver dessutom på utvecklingen. Vi förstår att det behövs ett förhandlingsmandat som tar sikte på ett golv på -55 procent men också att man har en högre ambitionsnivå om -60 procent med sikte på -65 procent.

Liberalerna ställer sig därför bakom regeringens ståndpunkt, och vi välkomnar de högre ambitionsnivåerna. Vi tycker att de är bra.

Anf. 21 MARKUS SELIN (S):

Fru ordförande! Jag vill tacka miljöministern för ytterligare en tydlig redogörelse. Naturligtvis stöder vi socialdemokrater miljöministerns och regeringens hållning i frågan.

Som ordföranden påpekade har vi haft något av en klimatvecka här i riksdagen med besök av statsministern i EU-nämnden i onsdags. Vi hade även ett långt möte med miljöministern i går i miljö- och jordbruksutskottet. I dag har vi åter miljöministern på besök för att föredra regeringens hållning.

Sverige måste inta en ledande position i klimatarbetet för EU. Vi har tekniken, kunnandet och viljan. Sverige ska bli det första fossilfria välfärdslandet. Det blir lätt så att vi talar om grader Celsius, centimeter landhöjning eller vattennivåhöjning och procent utsläppsminskning. Ytterst handlar detta såklart om liv och hälsa. Men jag vill påminna om att det också handlar om kronor och ören.

Jag har tidigare sagt något här i EU-nämnden som jag tänker säga igen: En aktiv klimatpolitik är också en politik för framtidens jobb,

företagsvinster, tillväxt och exportframgångar. En stor del av våra företag har fattat det här med klimatomställning. För ett ingenjörsländ som Sverige innebär det marknads- och konkurrensandelar. Man kan säga att dessa ingenjörsföretag i Sverige har klimatvecka 52 gånger per år.

Låt mig ge några exempel från A som i ABB till V som i Volvo. Vändigt många jobbar just nu med produkter och tjänster i klimatomställningens framkant. Jag kan även nämna framtidsföretag som batteritillverkaren Northvolt, eller varför inte LKAB:s, SSAB:s och Vattenfalls projekt för stål utan kol som kommer att revolutionera ståltillverkningen.

Nyligen presenterade tidningen Ny Teknik sin 33-lista med framtidsföretag. Där fanns åtskilliga företag som gynnas av offensiva klimatmål, såsom utvecklare av batterier, utvecklare av värmepumpar och el-MC-företag liksom företag för autonom eltransport, styrning av kraftelektronik, energibesparande växellådor, transparenta solceller och unik teknik för högspänd likström.

Ungefär 35 kilometer härifrån Riksdagshuset ligger Södertälje. Där finns Scania, som nyligen lanserade en helt elektrifierad och kommersialiserad lastbil för urbana transportlösningar. Företaget har ambitionen att leda övergången till ett hållbart transportsystem. Framtiden är här och nu.

Med detta sagt menar jag samtidigt att låga och slappa klimatmål gör skada för våra svenska framgångsrika företag liksom för exportmöjligheter, jobb och tillväxt.

Avslutningsvis: Efter att ha lyssnat på Moderaternas frågor till statsministern i EU-nämnden i onsdags, på deras påståenden och frågor till miljöministern i miljö- och jordbruksutskottet i går och även på Moderaterna här i EU-nämnden i dag står det för mig denna tredje dag helt klart att de inte vill engagera sig för framtidens jobb eller lönsamma svenska företag. Ni moderater står stilla, medan vi andra rör oss. Det är omodernt och tråkigt.

#### Anf. 22 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE:

Jag vill för Centerpartiets räkning säga hur vi ställer oss till dessa frågor.

Vi har länge drivit på för ett så ambitiöst, progressivt och högt mål som möjligt. Det har vi hela vägen stått bakom och drivit på för. Den ståndpunkt som nu ligger på bordet är välkommen, och vi har förhoppningen att den kommer på plats.

Det här skulle ge förutsättningar som sänder signaler till hela samhället men också till branscher att fortsätta satsa, även om de redan nu finns på banan. Höga ambitiösa mål gör att man spänner bågen högre, och det gör att man också kommer att uppnå det man sätter mål för. Dessa signaler brukar man få när man möter industri- och företagsrepresentanter. De säger: Sätt höga mål så kommer vi att leverera.

Något som är spännande i den gröna omställningen är att andelen förnybart i den totala energimixen är hög. Vi arbetar hårt för att ställa om fordonsflottan, få biobränsle till flyget och få en industri med stor och växande potential. Svensk miljöteknik är eftertraktad i omvärlden. Det finns fossilfria färdplaner för en rad tunga branscher, som man annars kanske inte hade förknippat med miljöomställningen.



Ett ambitiöst klimatmål bekräftar för branscherna att de ligger helt rätt i tiden, och det ger dem ytterligare en morot för att fortsätta med omställningsarbetet. I längden kommer svensk tillväxt att gynnas då vår miljöteknik redan är en stark exportvara. Den kommer att växa och bli ännu viktigare när fler länder ökar takten i sin omställning.

Centerpartiet har vidare sagt att det är oerhört viktigt att det nu inte bara är målen för 2030 som ska skruvas upp och bli tydliga, utan det måste komma delmål för tiden därefter. Jag vill gärna höra miljöministerns tankar om vad som kommer att ske mellan 2030 och 2050.

Anf. 23 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Låt mig ta en kort replik på Maria Gardfjells anförande. Jag sa att vi i vår skrivning står fast vid –55 procent, men jag nämnde även att det vore fantastiskt och jättebra om vi kommer längre. Vi ser dock att det är här som det går att hitta en enighet om nu. Vi har därför bestämt oss för att landa på detta.

Som Maria Gardfjell själv säger hänger det ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbara ihop. Om vi ska få med oss omvärlden och folket måste dessa tre hänga ihop. Vi kan inte köra på med bara en av dem och tro att det går bra. Ska vi klä oss i säck och aska och sedan backa in i framtiden? Ska vi tala om för dem som lever i fattigdom och har det betydligt sämre än vi att de måste stanna där och inte gå framåt? Då får vi inte med oss dem.

Kristdemokraterna är teknikoptimister och tror att vi kommer att nå detta. Vi kommer att nå våra mål. Men vi måste göra det på ett positivt sätt, och då måste vi ha med alla tre parametrar: det ekologiska, sociala och ekonomiska.

Anf. 24 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag hade egentligen inte tänkt ta till orda, men det blev lite komiskt när det ena regeringspartiet bad om en hög debattnivå och det andra strax därefter gick till direkta påhopp mot Moderaterna. Det är många som bär ansvar för att hålla debatten på en rimlig nivå.

I sak konstaterar jag att Markus Selin beskrev Moderaternas ambitioner som låga och slappa. Då vill jag påminna om att när vi talar om minst 55 procent är det samma nivå som statsministern sökte mandat för i förrgår. Det är den formulering och linje som regeringen konsekvent har sökt stöd för i ett och ett halvt år. Om regeringen har bedrivit en låg och slapp klimatpolitik under det gångna året får ni själva ta ansvar för det. Jag menar samma sak som Kristdemokraterna precis sa, nämligen att vi gärna hade gått längre. Men detta är väl vad som är realistiskt nu, om jag får återge vad statsministern framförde.

Anf. 25 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag noterar de avvikande meningarna från Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Jag vill återigen förklara skillnaden mellan Europeiska rådets och miljørådets processer. Jag instämmer i att det är viktigt att vi hellre har en uppgörelse om minst –55 procent i rådet än ingen uppgörelse alls. Men sedan tar nästa steg i processen på EU-nivå vid. Där har vi den ordinarie

lagstiftningsprocessen med medbestämmande mellan rådet och parlamentet.

EU-parlamentet har intagit en position om 60 procents utsläppsminskningar. Det är en mycket ambitiös position tillsammans med andra delar i parlamentets slutsatser som handlar om ett oberoende klimatråd som ska övervaka det hela liksom många andra delar i detta än vad som har diskuterats i ministerrådet. Därför är det viktigt att vi redan i detta skede kan signalera att det finns medlemsstater som är beredda att gå längre än det som just nu formuleras av kommissionen med minst -55 procent. Detta är en bottenplatta, och det är något som rör sig snabbt.

Också vi har konstaterat att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<har signalerat att de vill höja ambitionsnivån från minst -55 procent till 60 och 65 procent. Sverige ligger väl i linje med det. Det är viktigt att vi på ett tidigt stadium kan signalera att vi är beredda att gå längre än minst -55, som framstod som ett väldigt ambitiöst mål för två år sedan.

Sverige var kanske ett av de första länderna som intog denna position. Nu har mycket vatten flutit under broarna och mycket har hänt. Det gäller inte minst den tekniska utvecklingen, covidkrisen och alla de ekonomiska satsningar som kommissionen och EU:s medlemsländer signalerar och har beslutat om. Det finns alltså mycket goda förutsättningar att göra stora tekniksprång och paradigmskiften. Regeringen anser därför att det är väldigt viktigt att kunna signalera att det finns medlemsländer som absolut är villiga att gå före och som ser stora möjligheter i det.

För vår del innebär den högre ambitionen inte någon skillnad. Vi har nationellt sett redan antagit högre ambitioner än så. Egentligen kräver vi av resten av Europa att omställningen måste göras snabbare. Vi anser också att det finns stora förutsättningar för att göra det. Poängen med ambitionshöjningen är att det nu är dags även för oss i Europa att ta nästa steg.

Jens Holm undrade om vi har den här positionen utan att tillgodoräkna oss krediter och frågar även om sänkor i skog och mark. Vi utgår från den nuvarande målkonstruktionen utan krediter och sänkor. Här kommer vi att kunna återkomma när vi har analyserat kommissionens meddelande om ett skärpt 2030-mål lite mer.

Sedan var det ytterligare en fråga om vägen mellan 2030 och 2050. Här driver vi på för en ambitiös genomförandelagstiftning med översynsklausuler som ses över vart femte år i linje med klimatlagen och Parisavtalets femåriga ambitionscykel. Och som jag nämnde har vi nu också fått bort förslaget om att detta skulle ske genom delegerade akter; det ska ske genom ordinarie förfaranden med medlemsstaternas inflytande.

Anf. 26 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Jag har en fråga till miljöministern. Jag uppfattade ungefär ”hellre enighet kring 55 än ingen enighet alls”. Då måste jag fråga: Vilket mandat anser regeringen att ni har? Det verkar verkligen som att det är ett dubbelmandat. Nu har det kommit flera förklaringar kring både mötet med statsministern i onsdags inför Europeiska rådet och det som sker nu. Men vi har fortfarande något slags dubbelkommando eller dubbelmandat. Jag måste fråga: Om vi landar i ett annat mandat än det som tydligen kanske i

första hand söks här – det är lite oklart, ändå – måste inte miljöministern då komma tillbaka till EU-nämnden för att söka ett nytt mandat? Vilket mandat är det regeringen har?

2020/21:10  
15 oktober

Anf. 27 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag tycker att det är en relevant fråga från Kristdemokraterna, som vi också har funderat lite över. Har regeringen nu ändå uppfattat att man har mandat att säga ja till 55, om det är där det landar, eller 65 eller både och? Det vore intressant att få svar på. Nu är det, som KD påpekar, ett dubbelmandat.

Jag undrar över Jens Holms fråga om utsläppskrediter och kolsänkor. Min bestämda minnesbild från när vi har haft uppe frågorna tidigare, både i nämnd och utskott, är att regeringen har anfört att kompletterande åtgärder i viss mån ska kunna användas för att nå klimatmålen. Nu tyckte jag mig höra statsrådet säga tvärtom. Det vore bra med ett förtydligande. Jag har som sagt vid tidigare överläggningar uppfattat – vi får väl gå tillbaka till minnesanteckningarna och se – att regeringen drivit att man ska kunna använda kompletterande åtgärder. Det vore bra att få ett förtydligande. Moderaterna tycker ju att vi ska kunna använda kompletterande åtgärder i viss mån.

Anf. 28 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag har egentligen bara en fråga till sittande ordförande – alltså till dig, Annika. Det gäller de frågor som kommer om processerna och det så kallade dubbelmandatet. Är det inte så att EU-nämnden här i dag fattar beslut om mandatet inför miljørådet och att det är två olika mandat för det möte som statsministern var med på och det möte som Isabella Lövin ska vara med på? Skulle du kunna reda ut detta?

Anf. 29 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE:

Det regeringen söker i dag är mandat inför miljørådet. Sedan vet jag inte om miljöministern vill komplettera mandatsökandet mer.

Anf. 30 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag vill svara Kristdemokraterna och Moderaterna att det mandat som regeringen söker nu är för miljørådet. Det är inte särskilt sannolikt att det nästa vecka i miljørådet kommer att bli en förhandling om målnivåerna för 2030, med tanke på att en stor majoritet av medlemsländerna anser att detta är något som Europeiska rådet först ska komma fram till. Om det skulle bli en förhandling nästa vecka får regeringen återkomma till riksdagen och få ett nytt mandat för minst 55 procent, om det skulle vara det som är frågan då. Då behöver vi återkomma till EU-nämnden. Men det är som sagt inte sannolikt att det blir ett skarpt läge eftersom Europeiska rådet inte fattade något beslut i går.

Miljørådet blir dock ett tillfälle att föra fram Sveriges skärpta position inför ett skarpt läge i december. Det är detta som är poängen här: att vi, tillsammans med >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, ska kunna visa att det finns länder som vill gå ännu längre och har mer ambitiösa nationella planer. Det är detta vi ska kunna framhålla.

Samtidigt vill vi kunna fortsätta arbeta tillsammans med våra like-minded-länder i den krets där vi jobbat tidigare. Som alltid i EU-sammanhang behöver man ha en känsla för hur långt man kan gå. Men EU-parlamentets position innebär en väldigt stark förflyttning på EU-nivå. Det behöver vi också kunna möta i rådet så att inte de mest ambitiösa länderna i rådet har en mindre ambitiös position än parlamentet. Detta är inte med sanningen överensstämmande – vi har en högre ambitionsnivå i Sverige.

När det gäller kompletterande åtgärder ska vi självklart kunna fortsätta använda sådana i våra nationella mål. Med nuvarande system kan när det gäller EU:s 2030-mål kompletterande åtgärder i form av upptag från skog användas. Det finns en diskussion om man ska ändra referensnivåerna för vad som ska räknas in i en baseline. Jag tror att det var detta Jens Holm frågade om. Det är inget vi nu räknar med i Sveriges position.

Anf. 31 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE:

Är vi redo att avsluta denna diskussion? Jag finner så. Jag kan konstatera att det finns en anmäld avvikande ståndpunkt från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Är detta rätt uppfattat? Ja.

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 4, EU:s inlämnande av ett uppdaterat nationellt fastställt bidrag till FN:s ramkonvention om klimatförändringar. Det är ett beslutsärende.

Anf. 32 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Förhoppningen var att miljørådet ska kunna anta EU:s så kallade NDC, som utgör EU:s åtagande under Parisavtalet. Vår ståndpunkt är att det är avgörande att EU lämnar in ett uppdaterat NDC med ett skärpt 2030-mål till FN före årets slut, både för att visa att EU står upp för multilateralismen och det vi åtagit oss under Parisavtalet, i synnerhet dess ambitionscykel, och för att driva på andra länder runt om i världen att skärpa sina klimatåtaganden.

Att EU lever upp till sin uttalade målsättning att ta ett globalt ledarskap i kampen mot klimatförändringarna och lämnar in ett NDC under 2020 i linje med EU:s långsiktiga målsättning att uppnå nettonollutsläpp till 2050 är ett kraftfullt budskap till omvärlden att covid-19-pandemin på intet sätt innebär att klimatarbetet sätts på paus. Jag kan också tillfoga att eftersom det inte blev något beslut om klimatmålen på ER är det inte särskilt troligt att vi kommer att besluta om detta nästa vecka.

Anf. 33 JENS HOLM (V):

Sverige är ju part i FN:s klimatkonvention, precis som EU. EU lämnar in ett NDC, det vill säga ett klimatbidrag, till klimatkonventionen som en part i denna. Sverige har också alla möjligheter att lämna in ett eget klimatbidrag som går utöver och kompletterar EU:s. Det har vi hittills valt att inte göra, vilket vi i Vänsterpartiet tycker är olyckligt, för det innebär att vårt enda bidrag till FN:s klimatkonvention just nu är ett femsidigt dokument inskickat av EU. Det är övergripande och inte särskilt ambitiöst. För Sveriges del säger det väldigt lite.

Jag har två frågor till miljö- och klimatministern. Den första är om ministern anser att Sverige i egenskap av part i klimatkonventionen har möjlighet att lämna in ett eget NDC, ett klimatbidrag. Min andra fråga är om ministern har för avsikt att lämna in ett eget klimatbidrag som kompletterar och går utöver EU:s position.

Anf. 34 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Det är förstås viktigt, och det är verkligen Sveriges position, att länder ska kunna gå före. Vi har på många sätt visat att vi tar ett stort globalt ansvar, inte minst genom våra stora bidrag till klimatfinansiering, den gröna klimatfonden och så vidare.

När det gäller NDC:er har EU ett gemensamt genomförande av Parisavtalet. Sverige ingår i EU, och därmed ingår vi också i det NDC som EU ska lägga fram. Det är den ståndpunkt vi har och kommer att fortsätta ha. Men vi kan såklart – och det gör vi i andra sammanhang – kommunicera vårt ambitiösa nationella klimatarbete och vilka mål vi i Sverige har. Men när det gäller att lämna in NDC gör vi det tillsammans med andra EU-länder.

Anf. 35 JENS HOLM (V):

Då vill vi från Vänsterpartiet anmäla avvikande mening. Vi anser att Sverige ska lämna in ett eget NDC som går utöver och kompletterar EU:s. Den ska alltså inte gå emot, men eftersom vi är part har vi alla möjligheter att lämna in ett eget klimatbidrag som är mer detaljerat och ambitiöst än EU:s.

Anf. 36 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Då går vi vidare och kommer till dagordningspunkt 5, Slutsatser om biologisk mångfald – behovet av skyndsamma åtgärder. Det är ett beslutsärende.

Anf. 37 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Regeringen ser rådsslutsatserna om biologisk mångfald som ett viktigt steg i EU:s arbete för att bromsa förlusten av biologisk mångfald och ta till vara naturens tjänster. I återhämtningen efter covid-19 ser vi behovet av lösningar som adresserar biologisk mångfald, klimat och hav på samma gång. Det är glädjande att rådsslutsatserna lyfter fram detta.

För att skydda biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver våra produktions- och konsumtionsmönster förändras i enlighet med strategierna för cirkulär ekonomi, och de behöver förändras i grunden. Rådsslutsatserna pekar på flera områden och sektorer som behöver ta större hänsyn till biologisk mångfald i sina beslut. De framhåller också att EU behöver minska sitt ekologiska fotavtryck, bland annat genom en hållbar europeisk gruvindustri, som följer skadehierarkin, och främjande av cirkulära affärsmodeller.

Regeringen ser här tydliga samband med vår ambition att Stockholm + 50 om två år ska leda världen i en riktning där produktion och konsumtion slutar att förstöra och försämra naturens tjänster.

Regeringen konstaterar att rådsslutsatserna tar hänsyn till svenska ståndpunkter och medlemsstaternas roll i genomförandet av strategins mål. Den kommande strategin för skogen nämns som en självständig företeelse tillsammans med strategin för klimatanpassning. Rådsslutsatserna lyfter fram att definitioner och kriterier för skydd av natur ska tas fram gemensamt av medlemsstaterna och kommissionen och att kategorier för naturskydd som används nationellt ska erkännas.

Jag kan försäkra er att Sverige tillsammans med likasinnade medlemsländer har förhandlat hårt om detta, och vi kom nästan ända fram. Regeringen har därför följande tillägg till förslaget om svensk ståndpunkt.

Sverige fick i Coreper i onsdags delvis gehör för att en definition för primary forest behöver tas fram i den process som redan pågår. Men skrivningen om att kvarvarande primary forest ska skyddas är kvar. Därför vill regeringen att Sverige i rådet avger en röstförklaring om att Sverige kan stödja rådsslutsatserna men inte är nöjd med skrivningen om skydd av primary forest.

Anf. 38 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Jag tror att jag fick svar från miljöministern på den ena frågan som jag hade skrivit upp tidigare. Det gäller just detta hur vi räknar skydd. Ursäkta min okunskap, men kommer detta tillbaka till EU-nämnden när förhandlingen är klar så att vi kan ta ställning till det då? Det är en fråga.

I det fakta-PM vi fick tidigare i veckan står det att det inte finns någon motsättning mellan klimatåtgärder och skydd av skogsmark. Det skulle jag vilja få ett litet klarläggande av. Om vi ska tänka för skogen som kolsänka är den brukade skogen den absolut bästa. Jag vill därför veta vad regeringen lägger i det när vi hittar det i detta fakta-PM.

Anf. 39 JENS HOLM (V):

Jag håller inte alls med om det som sas i föregående anförande om att brukade skogar är de bästa. Vi måste se till helheten, till den biologiska mångfalden och även till avverkningar som i sig bidrar till stora utsläpp. Men vi kan ta den debatten vid ett annat tillfälle.

Jag hade en fråga till miljö- och klimatministern avseende röstförklaringen om primary forest. Jag förstår inte riktigt vad syftet med röstförklaringen är. Har den som syfte att vi i Sverige ska kunna skydda mer skog och att man på så sätt överordnar skyddet av skog och sätter det framför produktionsintressen? Det är i alla fall vad vi i Vänsterpartiet vill, och jag hoppas att vi kan få ett förtydligande avseende röstförklaringen.

Anf. 40 JOHN WIDEGREN (M):

Tack, ministern, för genomgången! När jag hör Jens Holm här tänker jag egentligen precis tvärtom när det gäller primary forest. Jag hoppas att vi får en förklaring från ministern av just den frågan.

När det gäller den här typen av graderingar, till exempel primary forest, ser det väldigt olika ut i Europa med skogen. I Grekland kan en femtioårig skog anses jättegammal, och i Sverige kan vi ha en etthundrafemtioårig skog som faktiskt är en produktionsskog. Det ser alltså väldigt olika ut i de olika länderna.

I den skriftliga ståndpunkt vi har fått hänvisar regeringen till de frågor vi har förhandlat om tidigare i nämnden många gånger och som även har

förhandlats i utskottet. Mycket av det landade i det pm som vi fick ut. Jag förstår att det fortfarande är detta pm som ligger till grund för regeringens arbete i de här frågorna på EU-nivå, och det är viktigt för oss.

Jag vill också ha ett klargörande av det som Kjell-Arne lyfte upp, för det är intressant. Det finns många svenska forskare som visar just på klimatnyttan av att bruka skogen i stället för att ställa den orörd som kolsänka.

Anf. 41 MARTIN KINNUNEN (SD):

Vi hade en ganska omfattande avvikande ståndpunkt i går i miljö- och jordbruksutskottet. Jag tänker för alla andras skull inte läsa upp den, utan jag tänker bara hänvisa till den avvikande ståndpunkt som vi lämnade i går i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 42 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Kan du bara kort sammanfatta vad den avvikande ståndpunkten går ut på? Det skulle vara uppskattat för både protokollets skull och av oss andra.

Anf. 43 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag tänkte först att jag skulle göra det, men sedan började jag läsa igenom den och såg att det är sju olika punkter och en hel A4-sida.

Men den handlar i korthet om att vi ser med oro på att EU bestämmer om strategier och politik som påverkar svenskt skogsbruk på ett negativt sätt. I det här fallet handlar det dels om definitioner av skydd, dels oro för att Århusförordningen ska bli ännu värre ur vårt perspektiv. Vi tycker att man ska lyfta fram art- och habitatdirektivet i sammanhangen och försöka få till stånd en förändring i enlighet med vad riksdagen tycker. Vi har synpunkter vad gäller strategin och olika ägare och det som påverkar hur man ser på ägardefinitioner och sådant.

Det blir lite krångligt att försöka sammanfatta långa texter här. Men det där var i alla fall lite grann. Annars skulle det ta mig flera minuter att hålla på och läsa allt det här, och jag tror inte att det är önskvärt.

Anf. 44 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Vi uppskattar mycket att vi fick denna sammanfattning. Tack så mycket, Martin!

Anf. 45 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag vill bara inledningsvis säga att vi i går hade ett fyra och en halv timme långt möte i miljö- och jordbruksutskottet, där bland annat den här frågan tog lång tid. Den är alltså väldiskuterad. Där gjordes också ställningstaganden från alla partier, så det är tydligt vad partierna tycker. Det gör att frågan naturligtvis kommer att gå snabbare här, även om det kommer ytterligare frågor.

Jag vill bara lägga till att det från Miljöpartiets sida är oerhört viktigt att vi har en bred och samlad hållning i de här viktiga frågorna. Området biologisk mångfald är extremt angeläget att jobba hårdare med nu, och vi ser hur flera medlemsländer i EU ökar sitt engagemang för frågorna. Det är inte så konstigt med tanke på att det här är en avgörande fråga för möjligheten att klara också vår långsiktiga överlevnad.

Det som är särskilt intressant är det som berörs av de tidigare ledamöterna om kopplingarna mellan klimat och biologisk mångfald. Här ser vi till exempel när det gäller skog att vi har klimatåtgärder som både handlar om det som vi brukar kalla substitution och om det som handlar om kolsänkor, och kopplingen just mellan den biologiska mångfalden och klimatet är viktig.

Här har Naturvårdsverket och SMHI kommit med en ny rapport inom serien Klimatologi, som jag verkligen rekommenderar alla att läsa för att förstå bredden i hur klimat och biologisk mångfald hänger ihop.

Jag tycker att det är oerhört viktigt på detta område att påpeka att när EU nu antar nya strategier för biologisk mångfald och lyfter frågorna på det här sättet, som är bra, kan man också lyfta in det som händer i samhället i stort kring biologisk mångfald. Vi ser nu att många företag och organisationer på ett mycket bättre sätt än tidigare lyfter in biologisk mångfald i sina affärsmodeller och sin utveckling. Att främja natur och ekosystem kan naturligtvis vara grunden för möjligheten till överlevnad. Jag tycker att det är oerhört positivt att vi stöder detta från riksdagens sida.

Avslutningsvis vill jag säga att det är viktigt med Århuskonventionen och den talerätt som miljöorganisationer kan ha. Det ska ske på ett bra och seriöst sätt. Här har man visat från många andra länder att Århuskonventionen kanske inte har fungerat alls. Därför är det naturligtvis viktigt att visa på vilket sätt den ska fungera på – på ett bra sätt.

Anf. 46 NINA LUNDSTRÖM (L):

Tack för föredragningen, miljöministern! Från Liberalernas sida vill vi framhålla att vi tycker att frågan att bromsa förlusten av biologisk mångfald är oerhört viktig. Det påverkar väldigt mycket i samhället och även i andra sektorer, så vi tycker att både Sverige och EU behöver göra mer här.

Vi välkomnar och tycker att det är bra att definitioner och kriterier för skyddade områden ska tas fram i en process med deltagande från medlemsstaterna, för det finns stora variationer.

Vi tycker att den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster är frågor som vi ska fortsätta att uppmärksamma både i Sverige och inom EU. Men vi konstaterar också att i och med att det finns stora skillnader är det viktigt att existerande nationella kategorier för skydd beaktas i detta arbete. Det finns ju också med i den svenska ståndpunkten.

Därmed ställer vi oss bakom den svenska ståndpunkten.

Anf. 47 STAFFAN EKLÖF (SD):

Jag tänkte bara, som en liten kort replik till det Maria Gardfjell sa om Århuskonventionen, nämna att det finns en talerätt. Men vad man nu vill göra är att utsträcka Århuskonventionen bortom talerättsfunktionen, som vi uppfattar det. Man vill, som man säger, stärka civilsamhällets roll som bevakare av efterlevnad.

Vad vi då önskar är att man från svenskt håll ser till att hålla en rågång mellan myndighetsliknande uppgifter och andra uppgifter, som mer naturligt tillkommer civilsamhället. Vi tror att en sammanblandning där vore olycklig på många sätt.



Anf. 48 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Jag vill som Annika Carlsson framföra just biten kring skydd av mark, som skiljer stort i dagsläget. Det går inte ens att tala om äpplen och päron, utan det är större skillnader än så när man redovisar skyddad mark.

Om man ska börja prata om mål över EU för att just skydda mark måste det också i första skedet handla om på vilket sätt och vad det är man skyddar så att det sker utifrån liknande kriterier. I dagsläget har vi många olika former för hur det skyddas som inte räknas in när vi redovisar vidare. Den biten måste finnas med, men jag har förstått det som att den redan finns med.

Anf. 49 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag börjar med frågan om primary forest och vad anledningen är till att vi skriver en röstförklaring där.

Det finns olika sätt att klassificera vad som är primary forest, och det finns ingen definition på det. Vi har fått in en skrivning om att man behöver definiera vad det är för någonting.

Samtidigt finns det också en skrivning som handlar om att man behöver skydda all primary forest. Det här är någonting som rapporteras in till FAO, och det är länderna själva som bestämmer vilken definition man vill använda sig av. Ett exempel på hur stor skillnaden kan vara är att Finland 2015 rapporterade 230 000 hektar medan Sverige rapporterade in 2 417 000 hektar. Tyskland, Frankrike och Spanien rapporterade 0 hektar.

Det här ger alltså en liten indikation på hur stora skillnader det är i hur man tolkar det här begreppet. Därför anser vi att det är nödvändigt att vi tydligt kan definiera vad som ska räknas som primary forest innan vi kan säga att det är det som fortsatt ska skyddas fullt ut.

Det är en annan fråga, men vi behöver också fortsättningsvis ha tydliga definitioner från svensk sida när det gäller vad vi ska klassificera som skyddad mark.

När det gäller vad som menas med att vi också behöver ha kolsänkor, som står i fakta-PM:et, tror jag att det var, är det förstås oerhört viktigt att vi ska kunna nyttja naturens förmåga att behålla kol och också fånga upp kol. Det är någonting som man kan se tydligt med utdikade våtmarker, myrmarker och liknande som har stor potential att öka upptaget av kol, och också att ha välfungerande skogsekosystem.

Vi är samtidigt tydliga med att man ska kunna ha ett fortsatt hållbart brukande av skog och mark.

Det var en fråga om Århuskonventionen. Det som Sverigedemokraterna anför går inte att läsa ur strategin, utan vad man säger är att det är viktigt att civilsamhället ska kunna fortsätta ha sin roll som bevakare av efterlevnad och att man också vill stärka icke-statliga organisationers ställning genom att föreslå en översyn av Århusförordningen. Det är alltså inte tydligt hur det ska göras. Det kommer vi naturligtvis att få återkomma till om det blir en översyn av Århusförordningen.

Anf. 50 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Jag har en talarlista, och jag har också en fråga i chatten från Kjell-Arne Ottosson som inte besvarades. Den handlar om hur man räknar

skyddad skog och om frågan kommer tillbaka EU-nämnden. Vi tar med den frågan till nästa vända.

Anf. 51 JENS HOLM (V):

Jag förstår fortfarande inte riktigt det här med röstförklaringen om primary forests. Det står i den svenska positionen att man ska respektera existerande nationella kategorier för beräkning av skydd av skog. Här säger ministern att hon avser att göra en röstförklaring där man ska ha någon form av mer harmoniserade kriterier, om jag förstår rätt, så att man räknar på samma sätt i Finland och Frankrike som man gör i Sverige.

Jag tycker att det är viktigt, eftersom det här är känsliga frågor, att Sverige självklart ska driva en linje där vi står för ett robust skydd av skog och biologisk mångfald och att vi inte på något vis bidrar till att vattna ur de förslag som finns på det området. Jag tycker inte riktigt att det var den signalen som jag fick här. Ministern får gärna vara tydligare när det gäller vikten av skydd av biologisk mångfald och inte minst skogen.

Anf. 52 STAFFAN EKLÖF (SD):

Ministern och vi läser tydligen lite olika vad som står, och det kan vi ju lämna därhän. Men jag skulle vilja höra om ministern kan lova att hon kommer att arbeta för att undvika att civilsamhällets organisationer får myndighetsliknande uppgifter, om frågan kommer upp. Kan ministern lova det?

Anf. 53 JOHN WIDEGREN (M):

Tack för svaren från ministrernas sida! Tyvärr är nog min internetuppkoppling lite dålig, så jag kan ha missat när ministern svarade.

Jag frågar igen: Jag bara hänvisar till pm:et och de redan många förhandlade ståndpunkterna – det är fortfarande detta som ligger till grund för regeringens ståndpunkt? Jag vill bara ha ett förtydligande gällande det, för jag kan ha missat det.

Anf. 54 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag skulle vilja påpeka att talerätt inte är detsamma som myndighetsliknande uppgifter. Dessutom har vi en tradition i Sverige att arbeta ihop med civilsamhället och olika typer av organisationer. Inte minst på miljöområdet samarbetar vi också med organisationer som LRF och andra för att man ska bidra till miljöarbetet på ett mycket mer effektivt sätt.

Jag tycker att Staffan Eklöfs synpunkt har en lite större implikation än vad han själv kanske förstår.

Anf. 55 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

När det gäller Jens Holms fråga står vi naturligtvis bakom skydd av biologisk mångfald, och EU-nämnden gav oss ett mandat i våras att vara ambitiösa i det.

Frågan från Kristdemokraterna som handlade om skydd av skog och om det återkommer till EU-nämnden är svaret att om det tas upp i rådet kring definitioner återkommer vi naturligtvis om det. Det kan mycket väl hända, men det vet vi inte i dag.

Vill vi harmonisera hur man kan räkna in primary forests? Det är det vi vill göra i relation till rapporteringarna till EU och kanske också andra internationella instanser. Just nu är Naturvårdsverket ansvarig myndighet för att redovisa skyddad natur i internationella sammanhang. Naturvårdsverket rapporterar till Europeiska miljöbyrån enligt IUCN:s kriterier som används av FN:s databas för skyddade områden.

Det framgår i den årliga sammanställningen som görs av Europeiska miljöbyrån att det finns stora skillnader i den statistik om skyddad natur som inrapporteras av olika länder.

Det finns alltså stora behov av att tydliggöra så att man faktiskt vet vad man talar om när man talar om skyddad natur eller de olika kategorier som man eventuellt vill skydda.

Vi har också i januariavtalet kommit överens om att ge ansvariga myndigheter ett uppdrag att föreslå ett nytt och enhetligt sätt att räkna skyddad natur. Beredningen av ett sådant uppdrag pågår just nu.

Vad gäller Århuskonventionen kommer den inte att diskuteras vid det här tillfället. Jag tycker att det är en oerhört viktig princip som finns i Århuskonventionen, och den ska inte urvattnas.

Jag vill också tillägga att när det handlar om skyddad natur är inte arealen det allra viktigaste, utan vi behöver också ha kvalitet i skyddet. Många gånger handlar det om att man har nätverk och sammanhängande områden som kan skydda den typ av ekosystem som är värdefulla och behöver skyddas. Man ska alltså inte bara stirra sig blind på arealen.

Anf. 56 JENS HOLM (V):

Ursäkta att jag förlänger det här, men senast vi hade den här frågan uppe i EU-nämnden blev det en lång diskussion som ni kommer ihåg, och den handlade just om skogen.

Jag har ytterligare två frågor till Isabella Lövin gällande röstförklaringen. Det gäller till exempel punkt 21 i slutsatserna där man talar om protection of remaining primary forests och så vidare. Jag vill säkerställa att den röstförklaring som kommer att avges inte på något vis vill gå emot sådana ambitioner som står i punkt 21, alltså vikten av att skydda all återstående primary forest, alltså urskog.

Sedan undrar jag om Lövin skulle kunna läsa upp röstförklaringen och om vi också kan få den utsänd.

Anf. 57 JOHN WIDEGREN (M):

Jag framstår väl som tjugig, men jag tycker fortfarande inte att jag har fått svar på min fråga huruvida regeringens ståndpunkt fortfarande baseras på pm:et och alla de förhandlade ståndpunkter som vi har där.

Det gläder mig att ministern säger att det inte är arealbaserat när man skyddar höga naturvärden. Det är faktiskt någonting som Riksrevisionen har riktat stor kritik mot, alltså att Sverige har skyddat för mycket natur arealmässigt i stället för kvalitetsmässigt. Det är jättebra att man tittar vidare på den frågan.

Anf. 58 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Svaret till Jens Holm när det gäller punkt 21 är att det är riktigt att det är den meningen som vi har svårigheter med eftersom, som jag förklarade, det inte finns en definition av vad som är primary forest och där Sverige

har rapporterat in väldigt mycket mer än jämförbara länder. Av den anledningen är det viktigt för oss att vi är med på vilken definition som ska användas.

När det gäller röstförklaringen kommer vi att bereda den inom Regeringskansliet så snart som vi har en svensk ståndpunkt, det vill säga att EU-nämnden har godkänt den preliminära ståndpunkten.

Sveriges position baseras naturligtvis på det fakta-PM som har sänts ut.

Anf. 59 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE:

Jag ser i chatten att Maria Gardfjell kommenterar att det var en lång diskussion i MJU i går, och nu är det en lika lång diskussion här i dag. Det tar jag som ordförande inte upp, utan jag konstaterar bara att ledamöterna kan läsa detta och höra diskussionen.

Jag har en anmälan om en avvikande mening från Jens Holm och Vänsterpartiet, och tidigare har vi en fråga från Sverigedemokraterna.

Anf. 60 JENS HOLM (V):

Får jag kanske förklara vår avvikande mening?

(FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE: Var så god!)

Vår avvikande mening handlar om att vi tycker att Sverige inte på något vis ska underminera den viktiga punkt 21 i slutsatserna om vikten av att skydda återstående primary forests. Vi tror att en sådan här röstförklaring tyvärr kan göra stor skada. Sverige borde i stället backa upp vikten av skydd av den återstående urskogen.

Anf. 61 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE:

Då kan vi konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med oliklydande avvikande meningar anmälda från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Har miljöministern något att redovisa där?

Anf. 62 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Under övriga frågor på rådsmötet har bland annat Polen väckt frågan och har ett förslag om reform av EU ETS.

Kommissionen har som en övrig punkt att man kommer att presentera sitt meddelande om EU:s kemikaliestrategi för hållbarhet.

Kommissionen ska också presentera sitt förslag till åttonde miljöhandlingsprogram.

Anf. 63 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen på den punkten.

Jag tänker att medskicket från EU-nämnden till dig, miljöministern, när du åker i väg är att det är ett stort engagemang i de här frågorna som du har med dig, även om det ibland kan vara lite oliklydande exakt hur vi tycker att det ska gå.

Stort tack till Isabella Lövin för dagens möte!

### § 3 Jordbruk och fiske

Statsrådet Jennie Nilsson (deltar via Skype)

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 21 september 2020

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 19–20 oktober 2020

2020/21:10

15 oktober

Anf. 64 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till punkt 3 på föredragningslistan.

Vi har förhoppningsvis statsrådet Jennie Nilsson på tråden.

Anf. 65 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Hej, Annika! Hörs jag? Syns jag?

Anf. 66 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Ja, det gör du. Du både syns och hörs. Vad bra! Det är en bra början på ett möte, tänker jag.

Vi börjar med återrapporten.

Anf. 67 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Den är ju utskickad, och jag har inga ytterligare kommentarer om det inte finns frågor på den punkten.

Anf. 68 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi tackar så mycket för återrapporten och lägger den till handlingarna.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Förordningen om fastställande för 2021 av fiskemöjligheter i Östersjön.

Anf. 69 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Agendapunkten är en beslutspunkt på rådsmötet och avser fastställande av fiskemöjligheter i Östersjön och vissa fiskemöjligheter i Nordsjön för 2021.

Som vi redan informerat utskottet om skriftligt är regeringens övergripande målsättning att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer.

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen därför att det är angeläget att MSY-målet nås, att landningsskyldigheten möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill och skarpsill tillämpas för det bestånd som omfattas av planen.

Utifrån detta är regeringens inställning till kommissionens förslag att regeringen stöder den övergripande inriktningen i förslaget och att regeringen avser att verka för att regeringens övergripande målsättning återspeglas i den slutliga kompromissen.

Innan jag går vidare önskar jag först understryka att Sverige genom att vara en konstruktiv förhandlingspart har varit med och påverkat så att vi de senaste åren fiskat en majoritet av bestånden på en långsiktigt hållbar nivå och med beaktande av Östersjöplanens MSY-intervall så som det förtydligas av Ices. Jag tänker här bland annat på sill i centrala och norra

Östersjön samt i Rigabukten men också på torsk i västra Östersjön och skarpsill. Även rödspätta och lax i hela Östersjön har fiskats på en långsiktigt hållbar och stabil nivå de senaste åren.

Att vi de senaste åren fastställt fiskemöjligheterna för dessa bestånd på hållbara nivåer har bidragit till att vi lyckats vända en nedåtgående beståndstrend och stabiliserat både det västra torskbeståndet och många av laxbestånden, om än fortfarande på låga nivåer. Beståndssituationen även för rödspätta, skarpsill och sill i de flesta områden – dock ej alla – är generellt god. Detta anser jag som sagt att Sverige varit starkt bidragande till genom att det försiktiga TAC och bifångst-TAC som fastställts de senaste åren aldrig hade blivit ett faktum utan Sveriges deltagande i förhandlingarna.

Fortsatt försiktighet krävs dock om vi ska nå vårt mål om ett långsiktigt hållbart fiske av alla bestånd. För att nå målet kommer det för vissa bestånd att krävas ett kraftigt begränsat fiske, både nästa år och sannolikt åren som kommer. Detta gäller framför allt den östra torsken, där beståndssituationen är mycket bekymmersam och en snabb återhämtning av bestånden inte kan förväntas. Detta i och med den sammantagna mänskliga aktiviteten i Östersjön men även miljösituationen i Östersjön, spridningen av parasiter och predation från ett ökat sälbestånd.

Jag är mot denna bakgrund angelägen om att regeringen i de kommande förhandlingarna ska ha utrymme att kunna fortsätta göra skillnad och fortsätta förbättra bestånden i Östersjön genom beslut i linje med regeringens grundinställning om att fiskeförvaltningen ska bidra till långsiktigt hållbart nyttjande av resursen. Detta såväl ur beståndssynpunkt som för våra fiske- och beredningsnäringar, för våra kustsamhällen och för oss konsumenter.

Givet att förslaget för 2021 innebär ytterligare reduktion av de sammanlagda fiskemöjligheterna jämfört med 2020 och ett fortsatt förbud mot riktat fiske av östlig torsk vill jag dock vara tydlig med att förslaget för nästa år tyvärr väntas leda till fortsatta negativa socioekonomiska effekter för såväl fiske- och fiskeberedningsföretag som kustsamhällen i Sverige.

Som jag sa inledningsvis är regeringens övergripande målsättning att förvaltningsåtgärder ska beslutats i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. I linje med det vi redogjort för i skrift och det jag nu sagt är jag dock beredd att om nämnden så önskar förtydliga lite mer i detalj avseende de olika delarna. Förtydligandet innebär inte några nya ställningstaganden jämfört med det vi skickat skriftligt, men jag tänker att förtydliganden och information om förhandlingsläget ändå kan underlätta.

I fråga om det östra torskbeståndet visar Ices råd tyvärr på att beståndssituationen för östlig torsk fortsätter vara mycket bekymmersam. Detta trots att riktat torskfiske varit förbjudet sedan sommaren 2019. Det är också skälet till att kommissionen föreslagit ett fortsatt förbud mot riktat fiske av östlig torsk även under 2021.

I linje med regeringens övergripande målsättningar anser regeringen att Sverige ska stödja kommissionen i detta och verka för att bifångstnivåerna fastställs på en försiktighetsnivå och så nära kommissionens förslag som möjligt.

Vad gäller fastställandet av fiskemöjligheter för torsk i västra Östersjön, sill i alla områden samt skarpsill och rödspätta anser regeringen att Sverige ska verka för att fiskemöjligheterna sätts inom ramen för Östersjöplanen och med hänsyn till MSY-intervall som anges i planen. I syfte att underlätta den landningsskyldighet som gäller anser regeringen också att Sverige bör verka för att kvotsammansättningen så långt som möjligt motsvarar fångstsammansättningen av de arter som fångas tillsammans. Den vetenskapliga rådgivningen utgör naturligtvis grunden.

För lax i Egentliga Östersjön anser regeringen att Sverige bland annat i syfte att skydda de svagaste laxbestånden och ge dessa möjlighet till återhämtning ska verka för att fiskemöjligheterna fastställs på en försiktigare och lägre nivå än den som föreslagits av kommissionen. Vi är dock ensamma om den inställningen.

Även vad gäller torsk i östra Östersjön och både torsk och sill i västra Östersjön är trycket från övriga medlemsstater stort. De flesta vill generellt se mindre begränsningar och högre TAC än den försiktighet som kommissionen har föreslagit och som regeringen stöder. Det är därför viktigt att Sverige kan spela en aktiv roll och agera motvikt i förhandlingarna ända till slutet.

Kommissionen har också föreslagit att reglera fritidsfisket av torsk i både västra och östra Östersjön på EU-nivå. Detta bland annat med hänsyn till att bestånden är på låga nivåer och att fritidsfisket i dessa fall har en icke försumbar påverkan på fiskeridödligheten för bestånden.

Jag vill här understryka att regeringens ståndpunkt kvarstår om att reglering av fritidsfiske i första hand är varje medlemsstats ansvar och att EU-lagstiftning på detta område bör övervägas endast i specifika fall och om det tillför mervärde. Fritidsfiske och fisketurism är något som engagerar många människor och något som tillsammans med yrkesfisket och beredningsnäringarna bidrar till levande kustsamhällen.

Givet beståndssituationen och fritidsfiskets påverkan på fiskeridödligheten anser regeringen dock att det finns ett mervärde i att reglera fritidsfisket av torsk i Östersjön inom ramen för denna ettåriga förordning. Detta utifrån tanken att alla aktörer som nyttjar ett bestånd också bör dela på ansvaret och bidra till att fisket sker på ett hållbart sätt.

Kommissionen har också föreslagit lekstängningsperioder för att skydda torskens lek. Detta önskar jag utveckla särskilt, då effekten av lekstängningen för framför allt det lokala sillfisket för humankonsumtion och de företag som bereder denna sill är en fråga som jag upplever har rönt stort intresse.

Regeringen stöder kompletterande åtgärder som är i linje med den fleråriga planen och anser att lekstängningsperioder ska vara ändamålsenliga, grundas på bästa tillgängliga vetenskap och inte oproportionerligt drabba det svenska kustnära fisket eller beredningsindustrin negativt.

Vår bedömning är dock att kommissionens förslag i vissa hänseenden brister vad gäller principen om att förslaget ska vara grundat på bästa tillgängliga vetenskap, vilket i detta fall leder till oproportionerliga effekter för näringen. Mot den bakgrunden stöder regeringen att man skyddar torskens lek men inte utformningen av det föreslagna lekstoppet. Här anser vi att Sverige ska verka för att anpassa utformningen av lekstängningen i syfte att bättre återspegla bästa tillgängliga vetenskap.

Detta ska ske samtidigt som de oproportionerliga negativa socioekonomiska konsekvenserna begränsas för det lokala kustnära fisket av sill för humankonsumtion och det kustnära småskaliga fisket i allmänhet.

Regeringen anser även att Sverige ska verka för att de få beredningsföretag som finns kvar på den svenska sydostkusten får tillgång till tillräckligt med framför allt sillråvara för att hålla sin beredning av sill för humankonsumtion och sin verksamhet igång även under sommarmånaderna. Vår bedömning är också att deras verksamheter kommer att få mycket allvarliga problem om regleringen inte utformas på ett mer ändamålsenligt och proportionerligt vis 2021 än vad som var fallet 2020.

Det står också mer på spel än dessa enskilda företag. Om kvarvarande företag skulle slå igen portarna skulle dels landningsmöjligheterna av fisk för humankonsumtion försvinna, och då inte bara för sill utan också för andra arter. Dels skulle det få negativa effekter för sysselsättning, infrastruktur, kustfiske och kustsamhällets konkurrenskraft i stort och inte vara i linje med målsättningen om tryggad livsmedelsförsörjning som en del i ett hållbart livsmedelssystem.

I syfte att regleringen ska vara i linje med grundprincipen om att beslut ska grundas på vetenskap anser regeringen att det är mycket angeläget att Sverige verkar för att utformningen av lekstängningsperioden justeras. Åtgärder ska vidtas i det område och på det djup där torsken har fysiologiska förutsättningar att leka. Detta är en mycket viktig fråga för mig och för regeringen.

Avslutningsvis vill jag påminna om att beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet och som ett paket. Beslut fattas inte art för art eller fråga för fråga. Om Sverige skulle ställa sig helt utanför i en fråga skulle effekten bli att Sverige inte heller kan påverka utgången vad gäller andra arter eller bestånd eller andra frågor. Det är således viktigt att göra en sammantagen bedömning av paketet som helhet.

Anf. 70 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi vidare till jordbruk och dagordningspunkt 4, Reformpaketet för GJP efter 2020. Det är också ett beslutsärende.

Anf. 71 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru ordförande! Vid rådsmötet ämnar ordförandeskapet nå en allmän inriktning om CAP-reformen. Regeringen anser överlag att de förslag som nu presenteras av ordförandeskapet är acceptabla. Den stora utestående frågan handlar om en eventuell öronmärkning av medel till miljö- och klimatåtgärder i pelare 1. Ordförandeskapet har föreslagit en nivå för öronmärkningen på 20 procent, och regeringens bedömning är att det är den nivån ordförandeskapet kommer att presentera även på rådsmötet.

Regeringen anser att en öronmärkning på 20 procent kan vara en bra utgångspunkt för förhandlingarna. Som bekant eftersträvar vi en hög miljö- och klimatambition. Jag kan dock konstatera att medlemsstaterna är splittrade i frågan – en del motsätter sig en öronmärkning helt, samtidigt som en del har gett stöd för en öronmärkning. Eftersom en ökad



miljöambition är en effekt av både vilka åtgärder som vidtas och deras omfattning är det dock inte enbart den existerande nivån som avgör miljö- och klimatnyttan. Regeringen anser därför att det är viktigt att visa flexibilitet i förhandlingarna för att nå en nivå som kan accepteras av en majoritet i rådet. En öronmärkning i pelare 1 skulle vara en stor framgång.

Regeringen ska också verka för ökad flexibilitet i tillämpningen, för att främja att medlemsstaterna väljer åtgärder med hög kvalitet. Ordförandeskapet har även föreslagit att 5 procent ska fastställas som lägsta krav för så kallade miljöytor på EU-nivå, GAEC 9. I det senaste förslaget har ordförandeskapet dock föreslagit att bland annat skogsområde ska kunna undantas kravet, vilket gör att vi nu kan ge även detta förslag vårt stöd. Regeringen anser att det är viktigt med en marknadsorienterad jordbrukspolitik. Det är bland annat viktigt att andelen produktionskopplade stöd begränsas och att regelverket inte luckras upp trots att många länder vill öka omfattningen.

I den mån det blir aktuellt att diskutera frågor när det gäller den nya genomförandemodellen, indikatorsystemet, kommer regeringen att stödja förenklingsförslag men också verka för att utformningen av förordningen bidrar till att EU som helhet kan uppnå de gemensamma målen inom miljö, klimat, djurvälstånd och antibiotikaanvändning.

Anf. 72 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Jag har inledningsvis en fråga för Centerpartiets del, och det är hur regeringen ser på kopplingen mellan de mål som satts på områden som miljö, biologisk mångfald och den gemensamma jordbrukspolitiken. Hur samspelar detta, och hur kommer det att fungera framöver?

Anf. 73 JENS HOLM (V):

Vad gäller öronmärkningen av jordbruksstöden är även 20 procent en låg siffra, vilket jag tycker att man måste komma ihåg. Egentligen borde ju all jordbrukspolitik bidra till våra miljömål. Men som ministern är inne på tycker jag att även innehållet är viktigt. Det handlar alltså inte bara om siffran, utan det måste verkligen bli leverans i praktiken. Det är en viktig del i det hela.

Jag har två saker jag skulle vilja ta upp. Den ena är att regeringen motsätter sig ett takbelopp för jordbruksstöd, alltså en begränsning av hur mycket jordbruksstöd som maximalt kan betalas ut till vissa. Vi i Vänsterpartiet tycker att det vore bra med ett takbelopp för att helt enkelt förhindra att vissa jordbrukare kan få gigantiska summor i subventioner i EU. Vi tycker därför att det är olyckligt att Sverige inte biträder att det ska finnas ett takbelopp.

Det andra jag vill ta upp är en konkret fråga. Ministern är inne på att produktionsstöden ska fasas ut på sikt, och vi undrar vad tidsplanen för detta är. Sverige borde verka för att dessa stöd fasas ut fortast möjligt, och det vore bra med någon form av tidsplan från regeringen.

Anf. 74 JOHN WIDEGREN (M):

Vi hade diskussioner om detta i går, och på det stora hela tycker jag att regeringens ståndpunkt börjar kännas väl genomarbetad av både utskott och nämnden.

Jag lyfte upp något i går som jag tycker är viktigt att lyfta även i dag, och det är att miljö- och klimatåtgärder i pelare 1 ska vara inte bara effektiva utan också intressanta och genomförbara för jordbrukare. Annars finns det nämligen en stor risk att jordbrukarna själva inte kommer att välja att gå med i de här stöden och inte kommer att söka dem, och då blir det ingen nytta med dem. Då har vi skickat ned pengar till EU som vi inte hämtar hem, eftersom de ligger i pelare 1. Det är alltså oerhört viktigt att åtgärderna inte bara är effektiva utan också intressanta och genomförbara för lantbrukarna.

Jag kan nämna något kort vad gäller takbelopp. Jag tycker att regeringen har tagit en bra ståndpunkt där, för om vi satte ett takbelopp i Sverige skulle det bara leda till ökad administration. Det som skulle ske är att fler jordbrukare har fler bolag som söker EU-stöd, just för att undkomma takbeloppet. Det finns alltså ingen som helst anledning att ha ett takbelopp. Det finns en anledning till att EU-stöden existerar; från början är de instiftade för att vara en kompensation för låga matpriser. Stora jordbruk går så klart miste om mer pengar, så det blir automatiskt så att ett stort jordbruk får mer EU-stöd än ett litet jordbruk. Det är inget konstigt med det.

Jag ställde en fråga i går som jag inte tyckte att jag riktigt fick svar på av statsrådet, så jag frågar igen. Regeringen stöder möjligheten för medlemsländer att tillämpa en gradvis minskning av direktstödet. Kan vi tänka oss att det är ungefär den variant som har varit i dag? Är det den 5-procentiga moduleringen vi talar om, eller är det någonting helt annat? Vad är det regeringen faktiskt menar med den meningen? Jag skulle vilja ha svar på det.

Anf. 75 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag försökte skriva ned allt så att jag skulle få med alla frågor. Tack så väldigt mycket för bra frågor!

Annika Qarlsson hade först en fråga om kopplingen mellan målen. Man kan väl konstatera att detta är en del av den förhandling som nu görs. Vi har flera olika förslag som ligger på bordet, och vi kommer om en liten stund även att ha en överläggning om Farm to Fork. Vi har också den gröna given i sin helhet.

En viktig svensk utgångspunkt är givetvis både att det man gör är effektivt och ändamålsenligt och att det ger nytta på sista raden. För att det ska bli så krävs det naturligtvis att alla dessa olika åtgärder hänger ihop och inte blir kontraproduktiva så småningom. Det är alltså en form av arbete som såväl Sverige som kommissionen och parlamentet behöver ha med i den fortsatta hanteringen. Det är mitt svar på den frågan, Annika – under förutsättning att jag förstod dig rätt. Annars får du utveckla din frågeställning lite.

När det gäller Jens Holms inlägg kan jag bara konstatera att jag absolut håller med. Det är klart att en långsiktig ambition måste vara att alla åtgärder ska leda till bättre klimat, miljö, djurvälstånd eller någonting. Det är en allmänt sympatisk ingång i förhandlingarna i stort. Den siffra som nu ligger på bordet som en utgångspunkt för diskussionen – eller som vi *tror* kommer att ligga på bordet, ska jag vara tydlig med att säga – är 20 procent, och det tycker Sverige är en bra siffra att ha en diskussion

utifrån på rådet. Vår ambition är och har varit tydlig, nämligen att det är viktigt att vi får till en öronmärkning också i pelare 1.

Skälet till det är egentligen att det ser väldigt olika ut i olika länder gällande hur man nyttjar stöden och vilken pelare man har merparten av sitt stöd i. Det finns länder som har upp till 90 procent av hela sin jordbrukspolitik i pelare 1, medan det finns länder som Sverige, som i huvudsak nyttjar pelare 2 – alltså stora landsbygdsprogram, som inte alla andra har. I pelare 2, i landsbygdsprogrammet, har man mer naturligt jobbat med den här typen av frågor tidigare. Bara det faktum att vi nu har möjlighet att få till en öronmärkning i båda pelarna innebär alltså per definition att man också höjer klimat- och miljöambitionen i hela jordbrukspolitiken.

Samtidigt ska man veta att länderna här står väldigt långt ifrån varandra i rådet. Ett viktigt förhandlingsinspel utifrån min position kommer att vara att detta dessutom är någonting som ska gå vidare till trepartssamtal mellan kommissionen och parlamentet. Parlamentet har haft en ingång i högre siffror – man pratar exempelvis om 20–40 procent – och kommissionen har talat om att eco-schemes är viktigt utifrån deras perspektiv. Här handlar det alltså ändå om att få rådet att enas om en procentsats som innebär att man är en aktiv part i detta och bidrar till att utifrån goda förutsättningar kunna sätta en siffra.

Framför allt ska det dock göras på ett sådant sätt att det bidrar till att det blir kvalitativa mål, vilket borde ligga i vårt intresse. Pratar man bara om en siffra är risken stor att man får det som kallas ljusgröna åtgärder, alltså greenwashing, och att det blir lite miljönytta för mycket administration och stora pengar. Det är ointressant utifrån mitt perspektiv; vi vill i stället ha bra åtgärder med hög miljönytta i första hand, även om det kan finnas ett visst värde i att det blir breda åtgärder också.

Vår bedömning i nuläget är att allt mellan 5 och 20 procent ändå är en framgång, för det betyder att vi har en procentsats och att vi går in med någonting som ändå är en tydlig ambitionshöjning när det gäller totalen i jordbrukspolitiken.

Jens Holm hade också en fråga om takbelopp. Där är det så som jag tror att John i någon mening redovisade i sitt inlägg, nämligen att det inte är en stor fråga för Sverige. Det beror mycket på att det är mycket administration och att det egentligen kanske inte löser de problem man vill lösa. Det blir nämligen alldeles för enkelt – framför allt för dem som är stora och har mycket muskler – att kryssa sig runt den typen av förslag.

Sedan nämndes också att produktionsstöden ska fasas ut på sikt. Jag kan väl bara konstatera att det är en svensk ståndpunkt som vi har haft sedan länge. Det är dock inte en ståndpunkt som vi i nuläget har stöd för i rådet, utan vi är nog ganska ensamma om att driva den. På förekommen anledning och för att inte en massa andra människor ska begära ordet ska jag väl säga att något som också är viktigt i det sammanhanget givetvis är att detta görs lika, med konkurrensneutralitet i botten, och att det i sådana fall växlas över i effektivare åtgärder som driver en positiv utveckling och höjer konkurrenskraften i näringen. Detta ska givetvis inte göras ensidigt av något land, ej heller av Sverige.

När det gäller Johns inlägg delar jag bilden att det är viktigt att miljö- och klimatåtgärder är relevanta och ändamålsenliga. Det är det vi driver. Det knyter även an till svaret jag gav Jens Holm alldeles nyss, det vill säga

att det absolut inte handlar enbart om procentsatsen; också utformningen och flexibiliteten kommer att vara en stor och viktig del i diskussionen, bedömer jag. Vi måste få system som är tillräckligt flexibla för att vi ska undvika att stöd riskerar att brinna inne i systemet – att man inte kan använda dem på ett bra sätt om inte efterfrågan på stöden finns – eller att det blir ett för lågt värde på stöd. Sverige har, så här långt utan att få gehör, drivit att man skulle ha fasta enhetsbelopp i systemet. Det kommer vi att fortsätta hävda i förhandlingarna i nästa vecka, men så här långt har vi inte fått stöd för det. Flexibiliteten och förmågan att säkerställa kvalitativa åtgärder är dock viktigt för Sverige.

Det kom en fråga om direktstöden och om det som finns i det här förslaget motsvarar det vi har diskuterat tidigare. Ja, i sak – det är inte exakt samma, men i princip ja. Jag tittar sökande på tjänstemännen här, och de säger att det är samma som finns i dag.

Anf. 76 MARIA GARDFJELL (MP):

Vi hade en lång diskussion om dessa frågor i miljö- och jordbruksutskottet i går, och jag kan bara konstatera att det är roligt att engagemanget för jordbrukspolitiken är så stort. Vi behöver jobba mycket mer med jordbrukspolitiken.

Jag tänker på den fråga som jag lyfte upp i går i miljö- och jordbruksutskottet, nämligen att det framåt är viktigt att man från Sverige är lyhörd inför vad som händer i diskussionerna kring den jordbrukspolitik som riktar sig mot de mindre lantbrukarna. Jag tror att det kan hända ganska mycket på det här området inom EU framöver och att den diskussion som handlar om små jordbruk kommer att förändras en hel del jämfört med tidigare. Detta är inte oviktigt för Sverige, för vi har trots allt många familjejordbruk i Sverige. Vi har många förhållandevis små lantbrukare. Möjligheten för våra lantbruk i framför allt skogs- och mellanbygder att överleva kan därför vara en fråga vi behöver ägna mycket mer tid åt framåt.

För övrigt stöder jag regeringens ståndpunkt.

Anf. 77 NINA LUNDSTRÖM (L):

Ordförande! Tack för föredragningen!

Liberalerna har alltid starka synpunkter om omfattningen och finansieringen av jordbrukspolitiken. Med det sagt vill jag ändå för Liberalernas del välkomna fokuset på miljö och klimat. Det är viktigt, och det är välkommet.

Vi tycker att det statsrådet tar upp om effektivitet i stödsystemen är viktigt vid användning av CAP-medel. Det välkomnar vi. Vi tycker också att det är beklagligt att djurvälfrågor, och inte minst frågorna om antibiotikaresistens, inte vinner gehör. Vi ser fram emot att få höra mer om de eventuella nationella åtgärderna som kan vidtas på olika sätt. Med detta sagt ställer sig också Liberalerna bakom regeringens ståndpunkt.

Anf. 78 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag kan kort säga att det är kloka inspel. När det gäller hur vi ska arbeta med de mindre jordbruken och skapa förutsättningar för tillväxt i den sektorn ska vi vara medvetna om att mycket av innovation och produktutveckling händer i de små jordbruken och i nya jordbruk.

Bedömningen jag gör är att vi har bättre möjlighet att jobba med de nationella delarna och utvecklingen kopplad till livsmedelsstrategin och annat via åtgärder i pelare 2 och landsbygdsprogrammets åtgärder än att driva på för generella åtgärder på EU-nivå. Det blir ett trubbigt verktyg och sannolikt svårare att anpassa till nationella plan. Frågan är viktig.

Jag instämmer i Nina Lundströms synpunkter i fråga om att det är tråkigt att vi inte har lyckats med djurvälfrågan i just CAP-förhandlingen. Däremot är det här frågor som vi fortsätter att driva och som tas upp i andra dokument. Exempelvis ska vi strax prata om strategin från jord till bord. Där finns tydliga förslag och skrivningar om att lyfta upp djurvälfrågorna när det handlar om att lagstifta på EU-nivå, skärpa djurkontroll och kontroll av slakterier – jag ska inte gå händelserna i förväg.

Möjligheten att via de ekonomiska systemen skapa förutsättningar att stötta och ge ersättning till länder som går före i nationell lagstiftning blir lite svår givet att vi inte har fått gehör för den i CAP-förhandlingarna. Sverige har varit ensamt här i just den sakfrågan. Den positiva bieffekten är väl att vi nu har satt press på att få upp djurvälfrågorna högre på dagordningen i andra förhandlingar – eller paket.

Jag instämmer i den synpunkt som lämnades vid bordet. I övrigt tackar jag för stödet.

Anf. 79 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 5, Slutsatser om strategin från jord till bord.

Anf. 80 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Vid rådmötet är det ordförandeskapets ambition att rådsslutsatser om från jord till bord-strategin ska antas. Förhandlingarna om rådsslutsatserna har varit utdragna och till vissa delar komplicerade eftersom strategin är mycket omfattande och det är många olika områden som har avhandlats. Det har handlat mycket om ett givande och tagande för att få till skrivningar som alla medlemsstater kan acceptera.

Vi har till exempel från svensk sida haft vissa problem med formuleringar som har varit negativa till handel och alltför protektionistiska. Man har nu landat i en skrivning som vi från svensk sida kan acceptera. Tidigare utkast till rådsslutsatser som har förhandlats har också innehållit en del problematiska skrivningar för svenskt vidkommande om till exempel livsmedelsmärkning. Även här har Sverige fått gehör för våra ståndpunkter i en sådan utsträckning att vi nu kan acceptera föreslagna skrivningar.

På det stora hela har således Sverige fått stöd för sina ståndpunkter, vilket gör att regeringen nu kan stödja rådsslutsatserna om från jord till bord-strategin. Det är bra att de till betydande del följer de övergripande prioriteringarna i kommissionens meddelande och att de till stor del följer de svenska prioriteringarna. Regeringen anser därmed att Sverige kan acceptera förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 81 STAFFAN EKLÖF (SD):

Vi tycker att bindande mål är okej. Siffersatta mål är okej. Men mål som är bindande och siffersatta på en godtycklig nivå är problematiska. Alltmer av arbetet inom EU och Sverige är på det viset. Vi vill då peka på den risk som finns för att politiken blir obalanserad. Man ska vara försiktig med att styra så.

Man ska komma ihåg att kommissionen har gripit en siffra ur luften utan redovisad underbyggnad och utan konsekvensanalys. Det gäller för samtliga dessa siffror. Nu ser vi till vår glädje att i rådsslutsatserna finns krav på noggranna konsekvensanalyser innan det här blir lag. Det är bra. Vad jag förstår har bland annat Sverige drivit på för detta, och det uppskattar vi. Det kan säkert styra upp en hel del innan det blir lagstiftning, men det är osäkert om det går att rätta till saker och ting. Resultatet kan bli greenwashing och effekter för livsmedelsproduktion och ekonomi. Det är vad som ligger i potten.

Vi tycker att EU måste kunna arbeta på ett annat sätt. Därför vidhåller vi vår invändning som vi hade i MJU.

Ett annat problem i sammanhanget är att målen inte alltid ligger nära det som verkligen spelar en roll. Någon gör det, någon gör det inte. Det är också viktigt för att undvika greenwashing och negativa effekter på områden som man inte hade föreställt sig i förväg.

Summa summarum vidhåller vi vår invändning som vi anmälde i MJU.

Anf. 82 JOHN WIDEGREN (M):

Jag vill egentligen inte förlänga diskussionen, men det finns en hel del i det Staffan Eklöf säger. Det handlar om procentsatserna hit och dit.

Jag tycker att vi har haft bra diskussioner, och regeringen har bra ansatser i sina förhandlingsunderlag. Man måste förstå att länderna går in med olika nivåer, och de har historiskt använt olika mängder av till exempel växtskyddsmedel och växtnäring. Därför är det viktigt att det finns en flexibilitet och att man förstår att det finns olikheter. Jag tycker att regeringen har förstått detta bra, och jag hoppas att regeringen fortsätter att jobba precis så ända fram till dess att strategin är i land.

Många av de uppsatta siffermålen är godtyckliga och svåra att försvara ur svensk synpunkt. Däremot finns i Europa länder som missbrukar ordentligt användningen av växtskyddsmedel och övergödselar både konstgödsel och naturgödsel.

Jag tycker att regeringen har landat bra här, och det är ändå viktigt att trycka på att det har varit bra diskussioner. Så hoppas vi att regeringen drar detta hela vägen i hamn.

Anf. 83 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag kan konstatera att vi inte tar ställning till siffersatta mål just nu. Det är en diskussion man får ha i sedvanlig ordning. Det finns uppsidor och nedsidor, men det som är viktigt utifrån en svensk position är att ha bra konsekvensanalyser som grund för beslutet. Och det är det beslutet vi ska fatta här. Här har vi fått in bra skrivningar och fått med oss andra länder på att trycka på att kommissionen måste ta fram relevanta och adekvata underlag innan vi kan ta ställning till siffersatta mål. Jag tycker att de är väl omhändertagna i de texter som finns, och det är ett av skälen till att vi kan ställa oss bakom dem.

Jag tackar för input och noterar att det finns en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

2020/21:10  
15 oktober

Anf. 84 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Då är det dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Finns där något att rapportera eller anmäla?

Anf. 85 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag hittar ingen talepunkt på den punkten. Då tänker jag att vi inte spontant har tänkt oss att säga något under Övriga frågor, om det inte är så att ni har frågor.

Anf. 86 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN:

Nej, det har vi inte.

Vi önskar landsbygdsministern med personal en trevlig helg.

Anf. 87 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Trevlig helg till er också.

# Innehållsförteckning

## § 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	<b>1</b>
Anf. 1 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	1

## § 2 Miljö

.....	<b>2</b>
Anf. 2 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	2
Anf. 3 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	2
Anf. 4 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	2
Anf. 5 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	2
Anf. 6 JESSICA ROSENCRANTZ (M) .....	4
Anf. 7 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	5
Anf. 8 MARTIN KINNUNEN (SD) .....	5
Anf. 9 JENS HOLM (V) .....	5
Anf. 10 MARIA GARDFJELL (MP).....	6
Anf. 11 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	6
Anf. 12 MARIA GARDFJELL (MP).....	6
Anf. 13 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	6
Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	6
Anf. 15 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	6
Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	7
Anf. 17 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	7
Anf. 18 JENS HOLM (V) .....	7
Anf. 19 MARIA GARDFJELL (MP).....	7
Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (L).....	7
Anf. 21 MARKUS SELIN (S).....	7
Anf. 22 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	8
Anf. 23 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	9
Anf. 24 JESSICA ROSENCRANTZ (M) .....	9
Anf. 25 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	9
Anf. 26 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	10
Anf. 27 JESSICA ROSENCRANTZ (M) .....	11
Anf. 28 MARIA GARDFJELL (MP).....	11
Anf. 29 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	11
Anf. 30 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	11
Anf. 31 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	12
Anf. 32 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	12
Anf. 33 JENS HOLM (V) .....	12
Anf. 34 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	13
Anf. 35 JENS HOLM (V) .....	13
Anf. 36 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	13



Anf. 37 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	13
Anf. 38 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	14
Anf. 39 JENS HOLM (V) .....	14
Anf. 40 JOHN WIDEGREN (M) .....	14
Anf. 41 MARTIN KINNUNEN (SD) .....	15
Anf. 42 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	15
Anf. 43 MARTIN KINNUNEN (SD) .....	15
Anf. 44 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	15
Anf. 45 MARIA GARDFJELL (MP).....	15
Anf. 46 NINA LUNDSTRÖM (L).....	16
Anf. 47 STAFFAN EKLÖF (SD) .....	16
Anf. 48 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	17
Anf. 49 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	17
Anf. 50 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	17
Anf. 51 JENS HOLM (V) .....	18
Anf. 52 STAFFAN EKLÖF (SD) .....	18
Anf. 53 JOHN WIDEGREN (M) .....	18
Anf. 54 MARIA GARDFJELL (MP).....	18
Anf. 55 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	18
Anf. 56 JENS HOLM (V) .....	19
Anf. 57 JOHN WIDEGREN (M) .....	19
Anf. 58 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	19
Anf. 59 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	20
Anf. 60 JENS HOLM (V) .....	20
Anf. 61 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	20
Anf. 62 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) .....	20
Anf. 63 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	20

### § 3 Jordbruk och fiske

.....	<b>21</b>
Anf. 64 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	21
Anf. 65 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	21
Anf. 66 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	21
Anf. 67 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	21
Anf. 68 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	21
Anf. 69 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	21
Anf. 70 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	24
Anf. 71 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	24
Anf. 72 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	25
Anf. 73 JENS HOLM (V) .....	25
Anf. 74 JOHN WIDEGREN (M) .....	25
Anf. 75 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	26
Anf. 76 MARIA GARDFJELL (MP).....	28
Anf. 77 NINA LUNDSTRÖM (L).....	28
Anf. 78 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	28
Anf. 79 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	29
Anf. 80 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	29

2020/21:10  
15 oktober

Anf. 81 STAFFAN EKLÖF (SD) .....	30
Anf. 82 JOHN WIDEGREN (M) .....	30
Anf. 83 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	30
Anf. 84 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	31
Anf. 85 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	31
Anf. 86 FÖRSTE VICE ORDFÖRANDEN .....	31
Anf. 87 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	31